

RAUHAN KYSYMYKSIÄ

Rauha sosialistien päivänpolttavana ohjelmakysymyksenä ja sen yhteydessä myös rauhan ehtoja koskeva kysymys kiinnostaa kaikkia. Ei voida olla antamatta tunnustusta „Bernen Tagwacht” * lehdelle siitä, että tapaamme siinä yrityksiä tämän kysymyksen asettamiseksi todella proletarilaiselta, internationalistiselta eikä tavalliselta, pikkuporvarillis-nationalistiselta kannalta. Mainio oli se 73. numerossa julkaistu toimituksen huomautus („Friedenssehnsucht” **), että rauhaa haluavien saksalaisten sosialidemokraattien on lakettava kannattamasta (sich lossagen) junkkerien hallituksen politiikkaa. Mainio oli tov. A. P:n¹¹² kirjoitus (№ № 73 ja 75) „voimattomien kaunopuhujien pöyhkeilyä” (Wichtigtuerei machtloser Schönredner) vastaan, kaunopuhujien, jotka turhaan yrittävät pikkuporvarilliselta kannalta ratkaista rauhan kysymyksen.

Katsokaamme, miten sosialistien tulee asettaa tämä kysymys.

Rauhan tunnus voidaan esittää joko tiettyihin rauhan ehtoihin yhdistettynä tai ilman minkäänlaisia ehtoja, taisteluna yleensä rauhan (Frieden ohne weiters) eikä tietyn rauhan puolesta. On selvää, että jälkimmäisessä tapauksessa olemme tekemisissä tunnuksen kanssa, joka ei ole lainkaan sosialistinen, vaan yleensäkin aivan sisällyksetön ja järjetön. Rauhaa yleensä kannattavat ehdottomasti kaikki aina Kitcheneriä, Joffre’ia, Hindenburgia ja Nikolai Veristä myöten, sillä *jokainen* heistä haluaa lopettaa sodan: — kysymys on nimenomaan siitä, että jokainen asettaa

* — „Bernin Vartio”. *Toim.*

** — „Rauhankaipuu”. *Toim.*

„omalle” kansakunnalleen edulliset imperialistiset (s.o. rosvomaiset, vieraita kansoja orjuuttavat) rauhan ehdot. Tunnuksia tulee esittää sitä varten, että propagandaa ja agitointia harjoitettaessa selitettäisiin joukoille sosialismin ja kapitalismin (imperialismin) välillä oleva sovittamaton ristiriita, eikä sitä varten, että kahden toisilleen vihamielisen luokan ja kahden toisilleen vihamielisen politiikan välille *rakennettaisiin sovinto* sellaisen sanapahasen avulla, joka „yhdistää” mitä erilaisimpia asioita.

Edelleen. Onko eri maiden sosialistien yhteenliittäminen tiettyjen rauhan *ehtojen* pohjalla mahdollista? Jos on, niin noiden ehtojen joukossa pitää ehdottomasti olla kaikkien kansakuntien itsemääräämisoikeuden tunnustaminen ja kaikesta „annektoinnista”, s.o. tämän oikeuden rikkomisesta, kieltäytyminen. Mutta jos tämä oikeus tunnustetaan vain *joidenkin* kansakuntien oikeudeksi, niin se merkitsee tiettyjen kansakuntien *etuoikeuksien* puolustamista, s.o. sitä, että ollaan nationalisteja ja imperialisteja eikä sosialisteja. Jos taas tämä oikeus tunnustetaan *kaikkien* kansakuntien oikeudeksi, niin ei saa erottaa esim. yksistään Belgiaa, vaan pitää ottaa *kaikki* sorretut kansat niin Euroopassa (irlantilaiset Englannissa, italialaiset Nizzassa, tanskalaiset j.n.e. Saksassa, 57 % Venäjän väestöstä y.m.) *kuin Euroopan ulkopuolellakin*, s.o. kaikki siirtomaat. Tov. A.P:n maininta niistä on varsin paikallaan. Englannin, Ranskan ja Saksan yhteinen väestömäärä on noin 150 milj., mutta nämä maat sortavat siirtomaissa runsaasti 400-miljoonasta väestöstä!! Imperialistisen sodan, s.o. kapitalistien etujen hyväksi käytävän sodan, olemuksena ei ole vain se, että sotaa käydään uusien kansakuntien sortamisen ja siirtomaiden jakamisen vuoksi, vaan myös se, että sotaa käyvät pääasiallisesti edistyneimmät kansakunnat, jotka *sortavat* monia muita kansoja, sortavat *suurinta osaa* maapallon väestöstä.

Saksalaiset sosialidemokraatit, jotka puolustelevat Belgian valloitusta tai pitävät sitä hyväksyttävänä, ovat itse asiassa imperialisteja ja nationalisteja eivätkä sosialidemokraatteja, sillä he puolustavat Saksan porvariston (ja osittain Saksan työläistenkin) „oikeutta” sortaa belgialaisia, elsassilaisia, tanskalaisia, puolalaisia, Afrikan neekereitä j.n.e. He eivät ole sosialisteja, vaan Saksan porvariston

käskyläisiä, jotka auttavat sitä vieraiden kansakuntien ryöstämisessä. Mutta belgialaisetkin sosialistit, jotka esittävät *vain* yhden vaatimuksen: Belgia on vapautettava ja annettava sille hyvitystä, puolustavat tosiasiaassa Belgian porvariston vaatimusta, porvariston, joka haluaa edelleenkin ryöstää Kongon 15-miljoonaista väestöä ja saada itselleen toimilupia ja etuoikeuksia muissa maissa. Belgialaiset porvarit ovat sijoittaneet ulkomaille lähes 3 miljardia frangia; näistä miljardeista koituvan voiton varjeleminen kaikenlaisten petosten ja konnankoukkujen avulla — sellaisia ovat *tosiasiaassa* „sankarillisen Belgian” „kansallisedut”. Sama koskee — ja vielä paljon suuremmassa määrässä — Venäjää, Englantia, Ranskaa ja Japania.

Jos siis kansakuntien vapauden vaatimus ei ole valheellinen korulause, jolla verhotaan *muutamien erillisten* maiden imperialismia ja nationalismia, niin se täytyy ulottaa koskemaan *kaikkia* kansoja ja *kaikkia* siirtomaita. Mutta tällainen vaatimus on ilmeisen sisällyksetön *ilman* useita vallankumouksia *kaikissa* edistyneimmissä maissa. Enemmänkin. Sitä ei voida toteuttaa ilman menestyksellistä *sosialistista* vallankumousta.

Merkitseekö tämä, että sosialistit voivat suhtautua välinpitämättömästi yhä laajempien joukkojen esittämään rauhan vaatimukseen? Ei suinkaan. Työläisten tietoisien etujoukon tunnukset ovat eri asia kuin joukkojen vaistonvaraiset vaatimukset. Pyrkimys rauhaan on eräs tärkein *oire* siitä, että porvarilliset valheet sodan „vapautus”-tavoitteista, „isänmaan puolustuksesta” ynnä muut petokset, joilla kapitalistien luokka pettää rahvasta, ovat alkaneet herättää *pettymystä*. Sosialistien on kiinnitettävä tähän oireeseen mitä suurinta huomiota. On suunnattava kaikki ponnistukset joukkojen rauhanmielialan *hyväksikäyttämiseen*. Mutta *miten* sitä on hyväksikäytettävä? Rauhan *tunnuksen* hyväksyminen ja sen toistelemineen olisi „voimattomien (ja useimmiten vielä pahempien: *kaksinaamaisten*) kaunopuhujien pöyhkeilyn” edistämistä. Se olisi kansan *pettämistä* illuusiolla, että muka nykyiset hallitukset, nykyiset hallitsevat luokat, ilman että niitä on „opetettu” (tai oikeammin: ilman että ne on syrjäytetty) useilla vallankumouksilla, *pystyvät* solmimaan rauhan, joka edes jossain määrin tyydyttäisi demokraattisia joukkoja ja työväen-

luokkaa. Ei ole mitään tätä petosta vahingollisempaa. Ei ole mitään, joka pahemmin sokaisisi työläisten silmät, juurruttaisi työläisiin pettävää ajatusta, että ristiriita kapitalismin ja sosialismin välillä *ei ole syvälinen*, ei ole mitään, joka enemmän *kaunistelisi* kapitalistista orjuutta. Ei, meidän tulee käyttää hyväksemme rauhanmielialaa selittääksemme joukoille, että niitä hyvyiksiä, joita joukot odottavat rauhalta, ei voida saada ilman useita vallankumouksia.

Sotien lopettaminen, rauha kansojen kesken, rosvouksen ja väkivallantekojen lopettaminen — juuri se on meidän ihanteemme, mutta vain porvarilliset sofistit voivat pettää sillä joukkoja erottamalla tämän ihanteen vallankumouksellisen toiminnan viipymättömästä, suoranaisesta propagoinnista. Maaperä sellaista propagandaa varten on olemassa; mutta sen harjoittamiseksi on vain katkaistava väli porvariston liittolaisiin, opportunisteihin, jotka sekä suoranaisesti (jopa ilmiantoja tehden) että välillisesti häiritsevät vallankumouksellista toimintaa.

Kansakuntien itsemääräämisoikeuden tunnus täytyy asettaa myös kapitalismin imperialistisen kauden *yhteydessä*. Me emme kannata status quo'ta * emmekä pikkuporvarillista suurista sodista *syryään jäämisen* utopiaa. Me kannatamme vallankumouksellista taistelua imperialismia, s.o. kapitalismia, vastaan. Imperialismia on juuri se, kun useita vieraita kansakuntia sortavat kansakunnat pyrkivät laajentamaan ja vakauttamaan tuota sortoa, jakamaan siirtomaita uudelleen. Sen vuoksi kansakuntien itsemääräämisoikeutta koskevan kysymyksen *ytimenä* meidän aikakaudellamme on juuri *sortavien* kansakuntien sosialistien menettely. Se sortavan kansakunnan (Englannin, Ranskan, Saksan, Japanin, Venäjän, Yhdysvaltojen y.m.) sosialisti, joka ei tunnusta eikä puolla sorrettujen kansakuntien itsemääräämisoikeutta (s.o. oikeutta vapaaseen eroamiseen), ei tosiasiallisesti ole sosialisti, vaan shovinisti.

Vain tällainen katsantokanta johtaa vilpittömään, johdonmukaiseen taisteluun imperialismia vastaan, kansallisuuskysymyksen proletaariseen eikä pikkuporvarilliseen asetteluun (meidän aikakaudellamme). Vain tällainen katsantokanta noudattaa johdonmukaisesti kaikkinaista kansa-

* — entinen tila. *Toim.*

kuntien sortoa vastaan käytävän taistelun periaatetta, hävittää epäluottamuksen sortavien ja sorrettujen kansakuntien proletaarien väliltä, johtaa yksimieliseen, kansainväliseen taisteluun sosialistisen vallankumouksen puolesta (s.o. sen järjestelmän puolesta, joka on täydellisen kansallisen tasa-arvoisuuden ainoa toteutettavissa oleva järjestelmä) eikä sen pikkuporvarillisen utopian puolesta, joka tarkoittaa yleensä kaikkien pikkuvaltioiden vapautta kapitalismin aikana.

Nimenomaan tällä katsantokannalla on meidän puoleemme, s.o. Keskuskomiteaa kannattavat Venäjän sosialidemokraatit. Nimenomaan tällä kannalla oli Marx, joka opetti proletariaatille, että „kansa, joka sortaa muita kansoja, ei voi olla vapaa”. Marx vaati Irlannin erottamista Englannista juuri tältä näkökannalta, *Englannin* (eikä yksinomaan Irlannin) työläisten vapausliikkeen etujen kannalta.

Jos Englannin sosialistit eivät tunnusta eivätkä puolusta Irlannin eroamisoikeutta, ranskalaiset — italialaisen Nizzan, saksalaiset — Elsass-Lothringenin, tanskalaisen Schleswigin, Puolan, venäläiset — Puolan, Suomen, Ukrainan y.m., puolalaiset — Ukrainan eroamisoikeutta, jos kaikki „suur”-valtojen, s.o. suurta rosvousta harjoittavien maiden, sosialistit eivät puolusta tätä samaa oikeutta siirtomaiden suhteen, niin sellaista tapahtuu nimenomaan siksi ja vain siksi, että todellisuudessa he ovat imperialisteja eivätkä sosialisteja. Ja on naurettavaa kuvitella, että sellaiset ihmiset, jotka *eivät* puolusta sorrettujen kansakuntien „itsemääräämisoikeutta” ja kuuluvat itse sortaviin kansakuntiin, kykenevät muka ajamaan sosialistista politiikkaa.

Sen sijaan, että tekopyhille kaunopuhujille annettaisiin tilaisuus pettää kansaa demokraattisen rauhan mahdollisuutta koskevilla korulauseilla ja lupauksilla, sosialistien pitää selittää joukoille, ettei vähänkään demokraattinen rauha ole mahdollinen ilman useita vallankumouksia ja ilman jokaisessa maassa *omaa* hallitusta vastaan käytävää vallankumouksellista taistelua. Sen sijaan, että porvarillisten poliitikkojen annettaisiin pettää kansoja korulauseilla kansakuntien vapaudesta, — sosialistien pitää selittää *sortavien* kansakuntien väestöjoukoille, että näiden joukkojen vapautumisesta ei ole mitään toivoa, jos ne auttavat muiden

kansakuntien sortamista, jos ne eivät tunnusta eivätkä puolusta muiden kansakuntien itsemääräämisoikeutta, s. o. oikeutta vapaaseen eroamiseen. Sellaista on kaikille maille yhteinen sosialistinen eikä imperialistinen politiikka rauhan kysymyksessä ja kansallisuuskysymyksessä. Tämä politiikka ei tosin suurimmalta osaltaan sovi yhteen valtiopetosta koskevien lakien kanssa, — mutta noiden lakien kanssa ei sovi yhteen myöskään Baselin päätöslauselma, josta miltei kaikki sortavien kansakuntien sosialistit ovat niin häpeällisesti luopuneet.

On valittava: sosialismin puolesta tai herrojen Joffre'in ja Hindenburgin lakeihin alistumisen puolesta, — vallankumouksellisen taistelun puolesta tai imperialismiin edessä matelemisen puolesta. Keskitietä tässä ei ole. Ja tekopyhät (tai typerät) „keskitien” politiikan kyhääjät tuottavat proletariaatille mitä suurinta vahinkoa.

Kirjoitettu heinä—elokuussa 1915
Allekirjoitus: Lenin

Julkaistu ensi kerran v. 1924
„Proletarskaja Revoljutsija”
aikakauslehden 5. (28.) numerossa
allekirjoituksetta

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan